

Linum

**Medlemstidning för
SKÅNELIN.**

Hösten 2020

25 kr

**STORT TACK till alla som skänkt lin och redskap
till oss under året**

TACK TACK TACK TACK TACK TACK TACK TACK

Du missar väl inte

LIN-Caféet?

3 oktober

**Spinncafé och beredning av lin
Även möjlighet att mangla på vår stenmangel
Tänk på att dänka det du ska mangla kvällen innan!**

**Skånes Lincentrum, Knutstorp
Kl 11.00—14.00**

**Medtag egen fika
EV MATERIALKOSTNAD TILLKOMMER!**

Linums redaktion:

**Redaktör: Kristina Schlyter e - post:
kmschlyter@gmail.com**

Ansvarig utgivare: Eva Olsson

De som inte har möjlighet att skicka manuskripten via e - post kan skicka
dessa till

Kristina Schlyter, Dammgatan 3, 276 30 BORRBY

SPONSORER

Sparbanken Syd

**SVALÖVS
KOMMUN**
PLATS FÖR LIV

Covid-19

Tyvärr har pandemin påverkat föreningen väldigt mycket då största delen av alla arrangemang vi brukar delta vid har blivit inställda. Inkomsten från försäljning av linolja och linoljesåpa m m har då även den uteblivit.

Vårens spinnkurs blev också inställd p g a pandemin likaså har projektet med arkivering av forskningsmaterialet fått läggas på is.

Vi har dock genomfört våra egna arrangemang på Lincentrum från den 4 juli med de utställningar som vi planerat. Genom att ta hänsyn till hur många vi varit i lokalen samtidigt och därmed avstånd så har det fungerat väl. Vi hoppas nu att några julmarknader trots allt skall bli av i år.

Eva Olsson, ordf

Nytt tak på Lincentrum

Äntligen, äntligen har vi fått lagt ett nytt plåttak på Lincentrum efter allt elände med vatten som läckt ner i brydestuan. Taket var klart i slutet av mars och vi kan nu åka dit utan att ha en klump i magen av oro för vad vi skall hitta eller vad som kan ha hänt i lokalen. På bilden är arbetet i full gång. För att vi skulle få till en överenskommelse med hyresvärden om det nya taket har detta inneburit en kostnad för föreningen av 50.000 kr.

Eva Olsson, ordf

Odlings- och beredningskurs

Som vi skrev om i vårens Linum plöjde vi upp en bit av åkern bakom Lincentrum förra hösten som resulterade i att vi erbjöd en odlings- och beredningskurs till er medlemmar och andra intresserade. Tre, nu nya medlemmar, har deltagit.

Den 2 maj skulle vi så ca 50 kvm av det blåblommiga spånadslinet Ilona. Ingrid Berglund kom med sin enradiga såmaskin och hjälpte oss med det. Dagen började med fint väder medan vi förberedde jorden men när vi sått en del så kom en regnskur med stora hagelkorn som gjorde jorden klibbig och betydligt svårare att så i, men ner kom fröna i alla fall.

När vi tittade till linåkern igen den 9 juni hade det grott bra och man såg tydliga rader. Då såg det också väldigt bra ut vad gäller ogräs. Vi bestämde oss för att träffas den 4 juli för att rensa och hacka ogräs för då hade linet växt till sig betydligt. Våra kursdeltagare slet med både stora och små ogräs i ett förskräckligt kallt och regnigt väder.

Under sommaren fortsatte linet växa till sig bra. Monika och jag ryckte ut en dag för att luka bort en enorm massa ogräs som växt upp runt omkring linåkern.

Vi bestämde oss för att rycka linet 29 augusti men vädret satte tyvärr stopp för det så vi ryckte den 6 september istället. Linet hängdes upp under skärmtaket och torkade fint på två veckor. Så den 10 september blev linet frörepat och ligger nu för rötning.

Fortsättning följer i vårens Linum då vi hoppas kunna berätta om resultatet.

Text och bild Eva Olsson

Röttningsfoto Kristina S

Söderåsens Forsgård

Kvällen 16 juni hade vi besök av Söderåsens Forsgård. Ägaren Ulrika Stengard-Olsson som bl a driver lägerverksamhet för barn med särskilda behov gjorde studiebesök hos oss. En grupp med 8 barn och 3 vuxna fick se vår linodling som hade kommit igång, jag visade och berättade om linfröets vandring till färdigt garn.

Alla var mycket intresserade och provade livligt på bråkning skäkning och häckning allt manuellt i vår " brydestua".

Spinningen tog vi utomhus eftersom det var

en underbar försommarkväll. Vi avslutade kvällen med kaffe, saft och kakor som Ulrika dukade upp och vi satt utomhus pratade och skrattade. Ulrika som tvunget ville prova på att spinna hon tyckte det såg så spännande ut men, men det fick man nog öva sig på lite mer på tyckte hon. Besöket gav oss en ny medlem och det tackar vi för!

Text Monika Olsson

Bild Ulrika Stengard Ohsson

Klippans yllefabrik

Lördagen 4 juli hade vi en utställning med Klippans Yllefabrik, låter kanske lite konstigt, men det finns många produkter i just lin. Ulla W Kulle och jag åkte till Klippan lastade in i bilen massor vi kunde plocka ur till utställningen.

Vi fick fria händer att välja och vraka och det blev en hel del.

Det kom många besökande trots det var ett uruselt väder, regn och rusk hela dagen.

En vävd bonad som vävts någon gång tror vi på -50 talet till Klippan som nu låg nerplockad i en "slumplåda" den fick vi tag i och det slutade med att den fick stanna kvar på Lin-centrum.

En vacker färgkombination som passar perfekt in hos oss vävd helt i lin.

Vi har haft lite detektivarbete att efterlysa designern och väverskan men inte lyckats.

Tacksam om ni hör av er om ni vet vem det är!

Text och bild

Monika Olsson

Konstprojektet på Wanås

Som jag skrev om i vårens Linum hade jag en visning för konstnären Kimsooja om linodling och beredning i januari och visst blev det ett konstprojekt där även linodling och hela processen kring beredning skulle ingå.

Man sådde en jättestor åker med hälften spånadslin och den andra hälften med oljelin. Åkern skärs mitt itu med en stig som bjöd in besökare att gå genom fältet. Linfältet skall ses som en levande målarduk där färgen från linets olika stadier växlar på tavlan. Det är också meningen att man skall kunna följa linet från frö till färdig vävnad.

Jag har deltagit i projektet med min kunskap och handledning samt lagt upp tidpunkter för de olika aktiviteterna. Den 8 juli åkte jag till Wanås för att se hur linet artade sig, oj vilken enorm linåker. På bilden ovan syns inte ens hälften

Den 15 och 16 augusti var det dags att rycka linet eller i varje fall delar av det. Naturligtvis blev det två av årets varmaste dagar med ca 30 grader i skuggan. Många besökare kom och gick, hjälpte till att rycka några buntar lin och tog gärna med sig en bunt hem också. Det var jätteroligt med alla frågor kring linodling och flera ville prova på det till nästa år.

Linnet hängdes upp till tork i en av de stora logarna och efter två veckor var det så dags för frörepling. Även här fick besökare prova på och många tog en liten påse med frö med sig hem. Det blir säkert många små odlingar i trädgårdarna nästa vår. Linet lades ut för rötning på gräsmattan där Wanås har sina önsketråd, en vacker syn.

Till söndagen den 27 september skall Malin och Elisabeth på Wanås Kont själva ha tagit upp linet och torkat det så vi kan bråka, skäkta och häckla. Även här får besökare prova på. Nu återstår att spinna och väva en målarduk, detta får jag återkomma till i nästa nummer av Linum våren 2021.

I tidningen Solvöгат nr 3/2020 finns flera artiklar om lin och även om konstprojektet på Wanås.

*Text och bild
Eva Olsson*

Lördag 1 augusti

hade vi en utställning med beklädnadstyger i lin, vackra handgjorda knappar i trä och även i snörmakeri, linneband mm.

Det var Rose-Mari Möller ägare till Ateljé Helen i Rydebäck som ställde ut.

Rose-Mari visade och inspirerade olika saker att sy eftersom det fanns både mönster och färdigt att se på.

Rose-Mari finns

på Facebook och Instagram

där det går att följa henne.

Text Monika Olsson

Bild Kristina Schlyter

Söderåsdagen

Lördag 12 september medverkade vi på Söderåsdagen! Vi hade en fin utställning av Vävaren i Båstad,

Per därifrån var med hela dagen visade och berättade för alla besökande om sina produkter

Eva hade fullt upp att guida många intresserade i och om vår verksamhet, och brydestuan var välbesökt

Eftersom Söderåsdagen ger många tillfälle att köra runt till olika verksamheter som då kan visa upp vad man håller på med. Vi hörde flera som sa just det att dom sett skylten Skånes Lincentrum och då undrat vad det var men nu kunde komma på ett besök

Vi fick någon ny medlem på detta viset och även anmälan till spinnkursen som äger rum 10-11 oktober. Vi fick också besök av en reporter som körde runt filmade och intervjuade, detta går att se på Söderåsdagens hemsida. Det blev en lång dag men mycket givande och vi gör gärna om det.

Text och bild

Monika Olsson

Världsspinnndag och mangelgille

Lördag den 19/9 firade vi Världsspinnndagen.

Det var en dag fylld med många aktiviteter hos oss. Det största var att vi för första gången hade mangelgille. Den stora stenkangeln jobbade på och vi hade 4-5 st som kom med sina dänkta dukar, långa och korta, breda o smala och flera stycken vävda i handspunnet lin.

Det blev ett muntert samtal och även en gång när trärullen inte kommit på plats och den tunga stenskivan dök ner i ena sidan, tur var att vår Eva var på plats och tog ett tag och den kom på plats igen.

Mangelgille kommer säkert att anordnas igen om inte förr så när alla juldukar har tvättats efter helgerna

Till spinningen kom några stycken och vi hoppas på att fler tar tillfället i akt att spinna tillsammans denna Världsspinnardag.

Den inträffar alltid 3:e lördagen i september.

Odlingskursen var också på plats denna dag och

då gällde frörepmning och utlägg för landrötning.

En medlem som kom med sitt färdiga lin maskinbråkan och skäktningsmaskinen fick göra sitt, alltså många aktiviteter denna lördag.

Text och bild Monika Olsson

Min linodling i Gringelstad

Även i år har jag sått lin på min födelsegård Framnäs i Gringelstad. Den här gången var det inte ett blått lin som såddes utan det vitblommiga Henryk. Har aldrig sett denna sort blomma.

Jag sådde den 14 maj och redan efter lite drygt en vecka hade fröna grott. Vilken bra början och sedan blev det bara bättre och bättre med långa och fina strån. Vilken fantastiskt vacker vit blomma med intensivt blå ståndare och lite limegrönt i botten av blomman.

Nu är det ryckt, frörepat och snart utlagt för rötning. Fröna är väl bevarade för framtida sådd, för det kommer med all säkerhet bli fler linåkrar med denna vackra Henryk.

Text och bild

Eva Olsson

Min linodling 2020

Jag odlade mitt lin på en väldigt sandig mark och utan någon direkt möjlighet till bevattning i år. Det var inget bra val. Linet blev kort.

Jag odlade dels en sort som kommer ifrån Olssons frö och dels Henryk på denna åkern. Olssons sådde jag tidigt och fick också lite mer bekymmer med ogräset jämfört med Henryk som jag sådde 2 maj. Trots att jag sådde med flera veckors mellanrum så blommade ändå sorterna samtidigt. Det fanns ingen mening med att så tidigt. Båda sorterna kom ojämnt och blev korta och allt beror på den torra säsongen.

Jag har ryckt lite av Henryk men resten får ses som en utsädesodling i år.

Istället har jag rötat om en del som jag rötade ifjol och som inte blev tillräckligt rötat. Detta har nu redan beretts och ligger färdigt för spinning. Känns skönt att ha kommit så långt med det.

Jag hade även en liten specialodling av sorter ifrån NordGen i år. Det var Blenda, Kristina och Hudiksvall. Eftersom man inte får så många frö av varje sort blev detta en separat odling i mina odlingslådor. Möjligen var jorden något

för bra där. I odlingslådorna odlar jag annars grönsaker och gräver ner en del gödsel. Men i år var målet att få mycket frö för nästa års odling. Det lustiga var att dessa sorter hade enorma rötter. I vanliga fall när man rycker lin kommer det upp en liten tanig sak i dessa sorter kunde jag knappt slå av jorden för alla rottrådar. Möjligen en effekt av att jorden var för bra. Alla sorter är blåblommande utom Henryk som är vit.

En del av det lin jag odlade ifjol rötade jag som sagt om i vår och det har blivit fantastiskt. Färgen är lite udda. Av någon anledning blir det väldigt svart när jag rötat på baksidan av huset. Först trodde jag att jag överrötat det och tog upp det och var lite ledsen över att det antagligen var förstört men efter en tur till Kågeröd fick jag klarhet i att det faktiskt inte var färdigrötat. Jag fick därför lägga ut det igen nu i vår. Våren var torr och det tog många veckor innan jag tog upp det igen. Troligen finns det något i marken där som gör att linet blir så grå-svart. Tack vare den dubbla rötningen fick jag ett underbart mjukt lin i en glänsande grå-svart nyans. Det ska bli spännande att spinna det i vinter.

Kvar har jag det vattenrötade linet från i fjol som jag skulle behöva röta lite till. Som ni förstår är jag en riktig fegis när det kommer till rötningen. Jag tycker att det är det svåraste momentet. Jag har också lite frörepling kvar från årets skörd. Det står på tork i stallen men där är potatis på väg in nu så jag får lägga på ett kol att få tröskat mitt lin innan jag blir utmotad. Min svärmor fick pris för sin linodling för så där hundra år sedan, så duktig lär jag aldrig bli.

Text Ingrid Berglund

Vill du bli medlem i Skånelin?

Skånelins syfte är;

- * att sprida information om spånads och oljelin
- * Att vara kontaktorgan för alla linvänner
- * att ge medlemmarna så goda villkor som möjligt vid bråkning och och skäktningsarbeten i föreningens "Brydestua"

Årsavgiften är 200 kr/ år, samt 50 kr för varje övrig familjemedlem som vill vara med i föreningen.

Medlemsavgiften betalas in på bankgiro 386-3008
Skriv namn, adress och epost

LINAKTIVITETER

Kan komma att ställas in pga corona
Läs på hemsidan för färskaste informationen

Oktober

- 3 Lincafé Skånes Lincentrum
Knutstorp.
Kl. 11.00 - 14.00
Spinncafé, linberedning och
chans att mangla
- 10—11 Kurs i linspinning, Skånes Lincentrum
Kl. 10.00-16.00
Kursledare Eva och Monika
Olsson
- 31 Höstmarknad, Sösdala
Kl. 10.00-16.00

November

- 7 Lincafé , Skånes Lincentrum
Familjearrangemang.
Kom gör linänglar, tomtar eller
linpojkar.
Kl. 11.00 –14.00

December

- 4-6 Julmarknad Fredriksdal
Helsingborg
Fredag kl 13.00-19.00
Lördag kl 11.00-18.00
Söndag kl 11.00-18.00
- 5 –6 Julmarknad Älmhults handels
plats
Lördag kl. 10.00-17.00
Söndag kl.11.00—16.00
- 19 Jul på Rotundan
Strandvägen 120, Lomma
Kl 10.00-15.00

Linverksamhet på Hörjelgården

Hörjelgården är en fyrlängad korsvirkesgård som ligger i Sjöbo kommuns östra hörn och ägs av Naturskyddsföreningen. Här bedrivs förutom naturaktiviteter, forskning och lägerskola även ett litet demonstrations-jordbruk enligt gammal sed. I denna tradition ingår linodling och linberedning.

När jag kom hit förra året hade gården redan fått sitt lin i jorden men jag fick lov att använda ett annat hörn för mitt lin. Jag blev mycket vänligt och välvilligt mottagen på gården och jag fick även ha en köksträdgård här.

I år slog vi ihop odlingarna till en, vilket är enklare och trevligare. Den sort jag använde förra året var Ilona, en blåblommig från Skånelin och förra årets utsäde såddes så i år. Förra året hade jag bara 22m2 och i år blev det hela 72 m2 av det.

Linfrö till salu!

Följande linfröer finns till salu:
Natasja - blåblommigt lin 150 kr/kilo
Ilona - blåblommigt lin 150 kr/kilo
Henryk - vitblommigt lin 200 kr /kilo

Anmärkning: Enligt Greta Johansson f.d. rektor på Sätergläntan så var det vita blommiga linet bäst att spinna på spinnrock.

Beräkning av fröåtgång: 1,5 kg per 100 kvm.
Behöver du frö Kontakta Eva Olsson
Mobil: 070 256 27 46

SKÅNELIN hyr ut

Häcklor (Gåva från H. Zi-enkiewicz familj) uthyres veckovis mot kvitto.

En avgift på 1500 kronor erläggs om häcklorna ej är återlämnade på avtalad tid.

Rötningsbassäng, 14 dagar pris 200.

Tag kontakt med ordf. Eva Olsson
Mobil 070 256 27 46

Det har visat sig dock vara en fördel med ett mindre stycke. Förra årets lott lyckades jag med mycket ogräsrensning, både för sådd och under växten få ogräsfri. Det gick som en dans att skörda!

I år var det inte möjligt att hålla undan ogräset. En, av flera orsaker var att vi hade fått färsk gödsel. Årets skörd var därför mycket tidskrävande. Mycket Åkervinda har lindats av...

Jag får ofta tillfälle att prata om lin med gårdsovet och besökare. Förra helgen när vi hade förening var Esperöds byalag på besök och Edvin, 6 år blev så entusiastisk för linodling och hade säkert samlat ihop det mesta av vårt linfrö om vi inte försiktigt stoppat honom. Han hade brått hem för att tillverka en fågelskrämma. Man blir så varm i hjärtat av ett sådant intresse.

En lindag var planerad till i våras men blev avlyst och nu hoppas vi att den kommer att kunna hållas nästa vår. Vi har gott om utrustning för linberedning så alla kan få prova att bråka, skäkta, häckla och spinna. Det senaste tillskottet är en vävstol som vi tänker få igång i vinter. Vi välkomnar fler krafter till vår linverksamhet här så har du intresse så hör gärna av dig till mig. Lindagen kommer annonseras ut på Facebook, på Hörjelgårdens maillista och i Linum.

Edeli Leijerstam
edeli.naturakultura@gmail.com
eller tel. 073 18 18 735

Linskrock

I en gåva som vi fick av Kerstin Andersberg fanns bland annat linskrock
Här kommer en del.

Eftersom lin måste sås innan jorden blir för torr finns det ett ordstäv som säger:
"Om man sår lin då solen skin, så får man inte nått lin"

Om den första besökaren på gården efter linsådden hade långt hår eller långt skägg skulle man få långt lin.

Bruden skulle ha linfrö i skorna för tur med kärlekslycka och fruktsamhet.

Man strödde linfrö runt huset efter dödsfall för att förhindra spöken att ta sig in .

Freja har betraktats som linets och spånadens beskyddarinna. Det var av stor vikt att man sådde linet på rätt dag. Helst skulle det var måndag men fredag, Frejas dag gick också bra, och helst skulle dagen bära ett långt kvinnonamn. Linfröet ansågs vara kvinnans säd.

Man sådde gärna när månen var i nedan, "annars kom det att blomma hela sommaren" Linet skulle sås under tystnad och såningsmannen skulle gå med höga kliv.

Då man rötade linet skulle det läggas ut med huvudet åt öster annars skulle det inte rötas. '

Det var viktigt att man aldrig lämnade kvar någon halm i bråkan , för om någon havande kvinna såg det kunde barnet "få lyte"

Ville man ha ro i graven fick man inte spinna torsdag kväll eller fredag morgon "ty då spann Thoregud och Frigga" och spinnrocken skulle vara för deras räkning.

